

Forord

Velkommen til den nye udgave af *Jernbanehistorie*. Tidsskriftet har haft samme format siden 2013 og redaktionen har fundet, at det er tid til et ansigtsløft. Konceptet er uforandret med fagfællebedømte og andre faglige artikler samt anmeldelser af udvalgte udgivelser. Forandringerne er for det første, som det fremgår, af grafisk karakter. Vi har valgt en ny og bedre, læsbar skrifttype. Omslaget har vi valgt at give en mere ”bog”-agtig karakter med hård ryg. Forsidens udseende er også ændret, så den i højere grad signalerer indholdet af artiklerne. Indholdsmæssigt er der også ændringer. Redaktionen vil fremover i højere grad lade en tematisk tilgang styre udvalget af artikler i de enkelte årgange.

I nærværende udgave er mennesket således i centrum – de ansatte og de rejsende. Fælles for artiklerne er kamp og konflikt. Kampen for ligestilling og for at få nattog tilbage – og konflikten i forbindelse med rejsen. Den første bærende artikel ser således på kvinders muligheder for at få ansættelse ved jernbanerne over tid. Jernbanen har hele tiden været mandsdomineret og er det fortsat, når det drejer sig om drift og vedligehold af maskiner, mens kvinderne tidligt gjorde sig gældende i kontor- og salgsstillinger. Et mere uformelt arbejde, f.eks. rengøring, skjuler sig dog i kildematerialet, da det var udført af mere løst tilknyttet arbejdskraft. Andelen af kvinder er vokset over tid – også på ledelsesgangene – ikke mindst på grund af pionerkvinders kamp for anerkendelse. Alt dette diskuteres i artiklen ”Kvinder på skinner”.

Rejsen med toget kan både give en oplevelse af noget konfliktfyldt, noget, der er forbundet med vanskeligheder, og som genererer utilfredshed og måske ubehag for både rejsende og ansatte. På den andens side kan togrejsen med et tilpas niveau af komfort være en behagelig og efterstræbt transportform.

Konflikten og klagerne er emnet for den næste artikel, ”Prøjsertyper af hans slags frabedes”, der tager udgangspunkt i de klageprotokoller, der historisk har været kundens mulighed for at videregive sin utilfredshed med jernbaneselskaberne. Klageprotokollerne er fremragende kilder til de forskellige konflikttyper, men bringer os også tæt på den konkrete rejse-situation igennem tiden.

Komforten og muligheden for at rejse langt med tog er emnet for de sidste to artikler, der ser på nattoget. Først gives et rids over omfanget historisk set i Danmark, før der i sidste artikel beskrives fordele og muligheder for moderne nattogsrejser i ”Nattog – en nødvendighed for at køre langt med tog”.

I anmeldersektionen behandles bøger om DSB-design, renoveringen af Østbanen og jernbanernes verdenshistorie.

Jernbanehistorie har fortsat en bred tilgang til det samfundsmæssigt vigtige emne: jernbanen og dens historie. Vi bringer gerne artikler med vidt forskelligt fagligt udgangspunkt, så længe rejsen og jernbanen er omdrejningspunkt. *Jernbanehistorie* favner både den politiske, sociale, teknologiske, økonomiske, kulturelle og miljømæssige historie, og vi opfatter ikke kun emnefeltet som fortid men i høj grad også nutid og fremtid.

Redaktionen vil som altid gerne opfordre forskere og forfattere af jernbanerelaterede emner til at indsende forslag og idéer til artikler i form af korte beskrivelser (abstracts). Vi ønsker at *Jernbanehistorie* skal være det førende forum for jernbanehistorisk forskning i dets mange afskygninger, så hjælp os ved at skrive artikler.

Redaktøren